

FO-03-032**Kommunala nämndledamöter straffar nyföretagare**

Lena Blom och Susanne Lind erbjuder zonterapi, massage samt annan friskvårdsrelaterad verksamhet inom ramen för den ekonomiska föreningen Fågelforskedjan i Högsby¹. Syftet med Fågelforskedjan är ett samarbete mellan lokala företagare.

Lena Blom och Susanne Linds verksamhet startade i liten skala i januari 2003. Den uppmärksammades av kommunens näringslivskontor och i samband med öppnandet besökte kommunens näringslivschef lokalen och överlämnade en blomma. Högsby kommun uppger att satsningar görs för att få igång företagandet i kommunen och säger sig därför uppmuntra företagariniciativ. Detta inte minst eftersom kommunen har problem med stor avfolkning².

Den 26 april 2003 uppmärksammade en lokaltidning den ekonomiska föreningen, och skrev bland annat om Lena Blom och Susanne Linds verksamhet³. Artikelns observerades av en miljöinspektör på miljöförvaltningen, som beslutade att besöka företagets verksamhetslokaler. Inspektören besökte de båda företagen den 4 maj. Företagen upplystes om att verksamheten var tillståndspliktig och krävde en särskild miljöanmälan, som skulle inlämnas till miljökontoret. Besöket ledde inte till någon annan åtgärd från inspektörens sida, eftersom lokalerna inte var behäftade med några brister: ”Då de grundläggande kraven på lokalen bedöms vara uppfyllda, om vissa specificerade krav kan tillgodoses, föranleder ärendet inte någon åtgärd från Miljö och byggnadsnämnden⁴.” De två företagens anmälan till miljönämnden inkom den 15 maj 2003. Eftersom detta skett efter påminnelse yrkade inspektören i en framställan till miljönämnden att en miljöstraffavgift på 5 000 kronor skulle påföras företaget.

När ärendet föredrogs i nämnden gick fyra av nio ledamöter emot miljöinspektörens förslag till beslut och yrkade med hänsyn till verksamhetens ringa omfattning att någon avgift inte skulle påföras. Men med en rösts övervikt beslutade övriga ledamöter att verksamheten skulle påföras 5 000 kronor i miljöstraffavgift därför att företagen startat sin verksamhet innan anmälan inkommit till kommunen.

Företaget har överklagat miljönämndens beslut till miljödomstolen, som är en särskild avdelning inom tingsrätten.

Företagarombudsmannens bedömning

- Fem ledamöter mot fyra drev igenom beslutet att påföra Fågelforskedjan en miljöstraffavgift om 5 000 kronor. Miljöstraffavgiften påfördes trots att det inte på något sätt förekommit något hot mot miljön. I detta fall har miljölagstiftningen använts utan något synbarligen meningsfullt ändamål. De fyra ledamöter som gick emot miljöinspektörens beslutsförslag har dock använt sitt omdöme för att försöka stoppa en uppenbart oskäligen straffavgift.

¹ Organisationsnummer 769609-2027

² Se bland annat skrivelse från Näringslivschef Ola Löfström till Företagarombudsmannen 2002-05-21

³ Barometern 2003-04-26

⁴ Delegationsbeslut Dnr: MHL/2003.189 2003-06-02

- Det är tydligt att kommunen gärna vill framstå som företagervänlig och stödja det lokala näringslivet. Denna strävan efterlevs inte av alla kommunpolitiker. Kommunen skulle kunna vara ett föredöme för främjande av företagarklimatet genom att med information hjälpa och vägleda nystartade företag. Att kommunens nämndpolitiker låter påföra straffavgift på ett nystartat företag på grund av en missad blankett verkar istället avskräckande för framtida företagare.
- En påtaglig brist i miljöbalken är att den saknar utövarperspektiv. Miljösanktionsavgifterna krånglar onödigtvis till det för företagare. Beloppsstorleken kan inte heller betraktas som skälig. Det är också svårt att se hur zonterapi och massage kan betraktas som miljöfarlig verksamhet.

I Företagarombudsmannens bedömning av ärendet deltog Tommy Adamsson, Roland Armholt, Patrik Engellau, Camille Forslund, Lars I W Jansson, Nils-Eric Sandberg, Edward Waller och Monica Werenfels-Röttorp.

Fakta

38 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd

Den som avser att driva 1. hotell, pensionat eller liknande lokaler där allmänheten yrkesmässigt erbjuds tillfällig bostad, 2. idrottsanläggningar, campinganläggningar, badanläggningar, strandbad och andra liknande anläggningar som är upplåtna åt allmänheten eller som annars utnyttjas av många människor, 3. lokaler där allmänheten yrkesmässigt erbjuds hygienisk behandling, eller 4. lokaler för undervisning, vård eller annat omhändertagande, skall göra anmälan till den kommunala nämnden innan lokalen eller anläggningen tas i bruk. Om generalläkaren utövar tillsyn över verksamheten skall anmälan göras till generalläkaren.

Miljöbalken SFS 1998:808, 30 kap Miljösanktionsavgifter:

1 § En särskild avgift (miljösanktionsavgift) skall betalas av en näringsidkare som vid bedrivandet av näringsverksamhet:

2. Påbörjar en verksamhet som är tillståndspliktig eller anmälningspliktig enligt denna balk eller enligt föreskrifter meddelade med stöd av balken, utan att tillstånd har meddelats eller anmälan har gjorts.

Miljösanktionsavgift skall tas ut även om överträdelsen inte har skett uppsåtligt eller av oaktsamhet. Miljösanktionsavgift skall dock inte tas ut om det är uppenbart oskäligt. Miljösanktionsavgiften skall tillfalla staten.

2 § Regeringen meddelar föreskrifter om de överträdelser för vilka miljösanktionsavgift skall betalas och om avgiftens storlek för olika överträdelser. När avgiftens storlek bestäms, skall hänsyn tas till överträdelsens allvar och betydelsen av den bestämmelse som överträdelsen avser. Miljösanktionsavgiften skall uppgå till minst 5 000 kronor och högst 1 000 000 kronor.

3 § Tillsynsmyndigheten beslutar om miljösanktionsavgift. Innan tillsynsmyndigheten beslutar om avgift skall den som anspråket riktas mot ges tillfälle att yttra sig.

4 § Beslut om att ta ut miljösanktionsavgift skall delges verksamhetsutövaren.

5 § Miljösanktionsavgift skall betalas inom trettio dagar efter det att avgiften har beslutats eller den längre tid som anges i beslutet.

Beslut om miljösanktionsavgift får efter sista betalningsdagen verkställas såsom en dom som har vunnit laga kraft.

Förordning (1998:950) om miljöstraffavgifter:

Överträdelse: Miljöstraffavgift skall betalas av näringsidkare som vid bedrivande av näringsverksamhet innan anmälan har gjorts tar i bruk byggnader, lokaler eller anläggningar, i fall där det är föreskrivet att anmälan skall göras (38 §). Avgiftsbelopp: Lokaler där allmänheten yrkesmässigt erbjuds hygienisk behandling 5 000 kr. Övrigt 10 000 kr.